

6. Чобітько М. Г. Самовдосконалення студентів-майбутніх учителів – у процесі особистісно орієнтованої професійної підготовки / М. Г. Чобітько // Педагогіка і психологія. – 2004. – №1(42). – С. 57–69.

ГАСНЮК В.В.

Мукачівський державний університет, Україна

ПОЛПАРАДИГМАЛЬНІСТЬ ЯК ОСОБЛИВІСТЬ ВИЩОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ ХХІ СТОЛІТТЯ

Вища освіта сучасності є запорукою динамічного розвитку суспільства в цілому. ХХІ століття знаменується парадигмальними змінами в самій концепції людини, її філософсько-світоглядному та художньому вимірі. Виражається воно прагненням усіх країн об'єднатися для створення глобальної стратегії освіти людини, яка б враховувала позиції різних національностей і країн.

Поняття парадигма вперше введено античною і середньовічною філософією й характеризувало сферу вічних ідей як першообразу. Пріоритетне використання терміну «*парадигма*» належить філософу Г. Бергману і набуло поширення у середині ХХ століття, а також історика Т. Куну, який увів означений термін у наукову практику. Термін «парадигма» визначають як систему теоретичних, методологічних і аксіологічних настанов, що приймаються за зразок вирішення проблеми всіма членами наукового співтовариства.

Українські науковці пропонують таку класифікацію парадигм університетської освіти:

1) культурно-ціннісна, що спирається на освоєння універсальних елементів культури минулих поколінь і орієнтує на різнобічне пізнання світу;

2) академічна, характеризується пріоритетом в університетській освіті теоретичних знань і розвитком фундаментальних наук;

3) професійна – виявляється в збагаченні й розширенні змісту університетської освіти професійною компонентою;

4) технократична – виходить на передній план у ХІХ-ХХ рр. як своєрідний світогляд, істотними рисами якої є примат техніки і технології;

5) гуманістична, оскільки особистість людини з її здібностями та інтересами становить головну цінність.

Людиноцентрична парадигма передбачає зміщення акцентів у освіті в бік гуманізації, саморозвитку, особистості. В. Огнев'юк доцільно наголошує на соціальній місії вищої освіти і усвідомленні її широких соціальних функцій, що відповідає філософії сталого людського розвитку [1, с. 29].

Сучасному етапу розвитку суспільства притаманна гуманізація освіти, що спрямовує зусилля теоретиків і практиків освітньої сфери на ствердженні в людині ідеалів добра, гідності, свободи. *Гуманістична парадигма* музичної освіти є концепцією, що визначає теоретико-методологічні засади дослідження гуманістичного розвитку освіти, спрямованої на формування цілісного і ціннісного світогляду майбутніх фахівців та їх саморозвиток, самовдосконалення засобами музичного мистецтва. Отже, гуманістична парадигма є світоглядним орієнтиром у музичній освіті особистості.

Від початку 90-х років ХХ століття відбувається здійснення *гуманітарної педагогічної парадигми*, яка супроводжується запровадженням багатоступеневої моделі підготовки фахівців, визначенням університетів основними осередками формування висококваліфікованих кадрів.

Вища музична освіта передбачає поєднання двох складових – освіти й музичного мистецтва, що проявляє себе у формі *гуманітарного діалогу* (термін О. Самойленко). У світлі гуманітарної парадигми, пріоритетним завданням вищої музичної освіти на сучасному етапі є підготовка конкурентноспроможного фахівця, здатного до реалізації теоретичних знань і практичних умінь у майбутній музичній діяльності, особистісного та професійного розвитку і постійного самовдосконалення в сфері музичного мистецтва.

Університетська музична освіта не може залишатися поза загальному мистецькими тенденціями – опиняється у вирі глобального реформування та впровадження новацій. З'являються нові засоби збереження й передачі музичної інформації, новий тип музичного мислення в творчості, зміни у процесі сприймання музики. Модернізація сучасної музичної освіти передбачає розширення міжнародних інституціональних культурних зв'язків; спектру музичних систем, які включають музичне мистецтво різних країн світу (етнічна музика, фольклор, джазовий імпровіз), що потребує нових мультимедійних, аудіовізуальних навчальних матеріалів. Така тенденція дає підстави виявити сукупність концептуальних положень, що спрямовані на розуміння і засвоєння музичного мистецтва й освіти як явищ загальної культури людства, яке за своєю сутністю є *культурологічною парадигмою*.

Отже, для сучасної вищої музичної освіти України характерним є поліпарадигмальний простір – системне утворення, що включає взаємопов'язані парадигми: антропологічну, гуманістичну, гуманітарну та культурологічну. Об'єднуючим компонентом такої системи в університетській музичній освіті є антропологічний, спрямований на людину і її максимальне вдосконалення.

Список використаних джерел

1. Огнев'юк В. О. Освіта – важливий індикатор сталого людського розвитку / В. О. Огнев'юк // Освітологія: витоки наукового напрямку : монографія / За ред. В. О. Огнев'юка; Авт. кол.: В. О. Огнев'юк, С.О.Сисоєва, Л. Л. Хоружа, І. В. Соколова, О. М. Кузьменко, О. О. Мороз. – Київ: ВП «Едельвейс», 2012. – С. 9-32.

ГЕРЦ О.Д,
РУСИН Н.М.

Мукачівський державний університет, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ІНІЦІАТИВНОСТІ ДОШКІЛЬНЯТ У СПЕЦИФІЧНИХ ВИДАХ ДИТЯЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Здатність дитини проявляти ініціативу і самостійність в різних видах діяльності – один з найважливіших цільових орієнтирів дошкільньої освіти. Саме ініціативність і самостійність, а не сукупність знань і умінь, забезпечують готовність дитини до шкільного навчання і подальшого життя.

Значимість розвитку соціальної активності, ініціативності та самостійності особистості дитини не викликає сумнівів, вона декларується в нормативно-

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>